

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

☒ กฎหมายใหม่ ☐ แก้ไข/ปรับปรุง ☐ ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

- ☒ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- ประเด็นยุทธศาสตร์ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ
- มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่างประเทศ
- แผนย่อยการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- ☐ สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants: POPs) เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งอนุสัญญามีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (สาร POPs) ซึ่งเป็นสารเคมีที่มีพิษสามารถคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นเวลานาน สะสมในสิ่งมีชีวิต และเคลื่อนย้ายระยะไกลผ่านบรรยากาศ น้ำ และห่วงโซ่อาหาร โดยการลดและ/หรือเลิกการผลิต การใช้ และการปลดปล่อย รวมทั้งพยายามกำจัดสาร POPs ให้หมดไป

ที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ สมัยที่ ๑๑ ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ได้มีมติข้อตัดสินใจในการแก้ไขส่วนที่ ๑ ของภาคผนวก เอ (สารที่ต้องเลิกใช้) ของอนุสัญญาฯ โดยบรรจุรายชื่อสาร POPs ทางด้านอุตสาหกรรม เพิ่มเติมจำนวน ๒ ชนิด ได้แก่ ๑) UV-328 (CAS No. 25973-55-1) และ ๒) Dechlorane Plus (CAS No. 13560-89-9, 135821-03-3 (syn-isomer), 135821-74-8 (anti-isomer)) โดยมีข้อยกเว้นพิเศษ (Specific exemptions)

คณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ได้พิจารณาการดำเนินงานตามมติการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ สมัยที่ ๑๑ ซึ่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามตามพันธกรณีในข้อบทที่ ๓ ของอนุสัญญาฯ ในการกำหนดมาตรการควบคุมทางกฎหมายและการบริหารจัดการในประเทศที่จำเป็น เพื่อเลิกการผลิตและการใช้สาร POPs ในภาคผนวก เอ ตามเงื่อนไขข้อกำหนดและบทบัญญัติต่าง ๆ

ของภาคผนวกดังกล่าว โดยที่ประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ได้มีมติมอบหมายให้ กรมโรงงานอุตสาหกรรม ดำเนินการควบคุมสาร ๑) Dechlorane Plus และ ๒) UV-328 เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๓ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

การจัดทำร่างประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ เป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีในข้อบทที่ ๓ ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมทางกฎหมายและการบริหารจัดการในประเทศ เพื่อลดและเลิกการผลิต การใช้ และลดการปลดปล่อยสาร POPs

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซงคืออะไร

เพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสาร POPs ซึ่งเป็นสารเคมีที่มีพิษ สามารถคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นเวลานาน สะสมในสิ่งมีชีวิต และเคลื่อนย้ายระยะไกลผ่านบรรยากาศ น้ำ และห่วงโซ่อาหาร รวมทั้งเพื่อเป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีการกำกับดูแลวัตถุอันตรายตามบัญชี ๕.๖ ซึ่งเป็นสารเดี่ยวหรือสารผสมที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบควบคุมดูแลการผลิตหรือนำเข้า โดยควบคุมสารตามคุณสมบัติ อาทิ สารที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม ระคายเคือง กัดกร่อน ก่อมะเร็ง เป็นพิษต่อระบบสืบพันธุ์ และเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น หากมีปริมาณการผลิตและการนำเข้าของสารเดี่ยว เกิน ๑ ตันต่อปี ต้องดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงตามแบบ วอ./อก.๓๒ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายนของปีถัดไป

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหานี้อย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

การดำเนินการในต่างประเทศ มีการออกมาตรการควบคุมได้สอดคล้องกับข้อกำหนดของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ หลายประเทศได้ออกมาตรการควบคุมและห้ามใช้สาร UV-328 อาทิ

๑) สหภาพยุโรป ได้จัดให้สาร UV-328 เป็นสารที่น่ากังวลสูง (Substances of Very High Concern: SVHCs) และกำหนดให้ผู้ใช้งานที่มีการใช้สาร UV-328 เกิน ๐.๑ % โดยน้ำหนัก ต้องรายงานข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๔

๒) สิงคโปร์ ได้จัดให้สาร UV-328 เป็นวัตถุอันตรายที่ต้องขออนุญาตในการนำเข้า ส่งออก จัดเก็บ และใช้งาน โดยมีกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

๓) ประเทศญี่ปุ่น ห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีสาร UV-328 อาทิ สีและวาร์นิช น้ำมันหล่อลื่น กาว เทปการวัดอุณหภูมิ และสารดูดกลืนแสง UV สำหรับพลาสติก มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘

ในส่วนของสาร Dechlorane Plus ในต่างประเทศ มีการออกมาตรการควบคุม อาทิ

๑) จีน ซึ่งเป็นเพียงประเทศเดียวที่ยังมีการผลิต Dechlorane Plus ได้ประกาศห้ามการผลิต การใช้ การนำเข้า และส่งออก ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๗

๒) สิงคโปร์ จัดให้เป็นวัตถุอันตรายภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองและบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection and Management Act: EPMA) ซึ่งจะต้องยื่นขออนุญาตเพื่อนำเข้า ส่งออก จำหน่าย จัดเก็บ และใช้ และเป็นวัตถุอันตรายภายใต้กฎระเบียบว่าด้วยวัตถุอันตราย (Environmental Protection and Management (Hazardous Substances) Regulations: EPM) ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่จะทำการ

ขนส่งสารเคมี ต้องได้รับการอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร และภาชนะบรรจุจะต้องได้รับการออกแบบ สร้าง หรือบำรุงรักษา ให้เป็นไปตามประมวลหลักการปฏิบัติ โดยมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖

๓) ญี่ปุ่น ห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีสาร Dechlorane Plus อาทิ สารหน่วงไฟสำหรับใช้ในเรซิน ยางซิลิโคน น้ำมันหล่อลื่น กาวและเทปกาว และฉนวนหุ้มสายไฟฟ้า มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ☒ ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ☒ ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

ร่างประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยความเห็นของคณะกรรมการวัตถุอันตราย มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุนามหรือคุณสมบัติของวัตถุอันตราย ชนิดของวัตถุอันตราย กำหนดเวลาการใช้บังคับ และหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการควบคุมวัตถุอันตรายดังกล่าว

ดังนั้น ร่างประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ จึงมีความใกล้เคียงกับประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยเรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด ๘ ฉบับ ออกตามความในมาตราเดียวกัน

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

จากข้อมูลการแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการผลิตหรือการนำเข้า ซึ่งวัตถุอันตรายตามบัญชี ๕.๖ ที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมรับผิดชอบ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน พบการแจ้งข้อมูลสาร Dechlorane Plus จากผู้ประกอบการ จำนวน ๒ ราย และพบการแจ้งการนำเข้าสาร UV-328 เพื่อวัตถุประสงค์การใช้ อาทิ ในการผลิตสี เคมีภัณฑ์ กาว และ ปิโตรเคมี/พลาสติก จากผู้ประกอบการ จำนวน ๑๘ ราย

ร่างประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ จะส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายก่อน โดยต้องแจ้งวัตถุประสงค์การใช้งานที่ชัดเจน และผู้ประกอบการจะต้องขออนุญาตก่อนที่จะมีการผลิต นำเข้า ส่งออก มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน รวมถึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการพิจารณาการขึ้นทะเบียนและการอนุญาต กรมโรงงานอุตสาหกรรม จะพิจารณาอนุญาตเฉพาะวัตถุประสงค์การใช้งานที่ได้รับข้อยกเว้นพิเศษภายใต้อนุญาตออกโฮล์มๆ และ ประเทศไทย โดยกรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงานอนุสัญญาฯ ได้ดำเนินการขออนุมัติคณะรัฐมนตรี และแจ้งขอขึ้นทะเบียนข้อยกเว้นพิเศษดังกล่าวกับสำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ แล้ว เท่านั้น

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อา ข ค้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

มีการรับฟังความเห็นเพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูล ให้ผู้ประกอบการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ ๓ โดยมีช่วงระยะเวลาให้ผู้ประกอบการเตรียมการ

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

เพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสาร POPs ซึ่งเป็นสารเคมีที่มีพิษ สามารถคงอยู่ในสิ่งแวดล้อมเป็นเวลานาน สะสมในสิ่งมีชีวิต และเคลื่อนย้ายระยะไกลผ่านบรรยากาศ น้ำ และห่วงโซ่อาหาร เกิดความปลอดภัยต่อประชาชนและผู้บริโภค รวมทั้งเป็นการแสดงถึงบทบาทและการยึดมั่นของไทย ในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อเพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการหรือไม่
ร่างประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม จะได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การออกประกาศกระทรวงฯ ดังกล่าว ผ่านทางเว็บไซต์และช่องทางสื่อโซเชียลมีเดียของกรมโรงงานอุตสาหกรรม และของกระทรวงอุตสาหกรรม ต่อไป

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้มีการประสานแจ้งผู้ประกอบการกลุ่มเป้าหมาย ให้ทราบเกี่ยวกับทิศทางการควบคุมสารทั้ง ๒ ชนิด ภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศ รวมทั้งประสานหารือ เกี่ยวกับท่าทีของไทยในช่วงก่อนการบรรจุรายชื่อในภาคผนวกของอนุสัญญาฯ ดังนั้น ผู้ประกอบการกลุ่มเป้าหมาย ที่มีการใช้สารดังกล่าว ได้รับทราบและติดตามความเคลื่อนไหวการกำหนดมาตรการมาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรม ได้มีการจัดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างประกาศกระทรวงฯ ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผ่านทางเว็บไซต์ ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม (www.diw.go.th) ระหว่างวันที่ ๒ ธันวาคม - ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗ ซึ่งมีผู้เข้าเยี่ยมชม จำนวน ๒๕๓ ราย

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ไม่มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามร่างประกาศกระทรวงฯ ฉบับนี้ และการบังคับการให้เป็นไปตามร่างประกาศกระทรวงฯ ไม่ส่งผลกระทบต่องบประมาณหรือกรอบอัตรากำลังที่ต้องเพิ่มขึ้น ของหน่วยงานภาครัฐแต่อย่างใด เนื่องจากหน่วยงานมีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายเดิมอยู่แล้ว

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

มีภาพลักษณ์ธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ประเทศคู่ค้ามีความมั่นใจในการควบคุม และกำกับดูแลสารเคมีอันตรายของประเทศไทย

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ส่งผลกระทบต่อบริษัท จะช่วยให้สถานประกอบการสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

เป็นการช่วยเพิ่มความตระหนักให้แก่ผู้ใช้วัตถุอันตราย เพื่อระงับหรือป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อประชาชนและผู้บริโภค

ลดการปลดปล่อยสาร POPs สู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสารเคมีที่มีพิษ สามารถคงอยู่ในสิ่งแวดล้อม เป็นเวลานาน สะสมในสิ่งมีชีวิต และเคลื่อนย้ายระยะไกล

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

- ไม่มี -

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

- ไม่มี -

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

- ไม่มี -

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือ
ดำเนินกิจการทางปกครอง

- ไม่มี -

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและ
วิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายพรยศ กลั่นกรอง)

อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม

วัน/เดือน/ปี ที่จัดทำ

๕ ก.ย. ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองบริหารจัดการวัตถุอันตราย กรมโรงงานอุตสาหกรรม

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ๑. นางสาวพัทธนันท์ ตาริน

ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม

๒. นางสาวภาสวัน ภริตานนท์

นักวิทยาศาสตร์ปฏิบัติการ กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม

โทรศัพท์

๐ ๒๔๓๐ ๖๓๐๘ ต่อ ๑๗๑๔ และ ๑๗๑๙

อีเมล

pattanan.t@diw.mail.go.th และ pasawan.p@diw.mail.go.th